

kirkelig Henseende at lægge Bægt paa disse Ord: „træffe fornøden Aftale om Sagen med den for en vis Menighed beskikkede Præst“, saa kan jeg ikke nægte, at den Omstændighed, at et æret Medlem kan fremsætte en saadan Paastand, gjør mig det paaah indlysende, i hvilken Grad dog en Forsamling som denne maa være varsom med at indlade sig paa at ville tage Initiativet til kirkelige Love, uden at Initiativet i saa Henseende støttes ved nogen forudgaaet Forhandling i Folketirken; det er mig aldeles ubegribeligt, at Nogen for Alvor kan ville opstille den Paastand, at disse Ord ikke skulde have nogen kirkelig Betydning. Spørg Enhverjohmhelst, der virkelig kjender Noget til de Anstuelser, som herse indenfor Folketirken, og dersom der gives et oprigtigt, ligefremt og sagtyndigt Svar, maa dette Svar uden Hensyn til den Paagjælbendes individuelle Mening gaae ud paa, at der af Mangfoldige i Folketirken lægges i høi Grad netop kirkelig Bægt paa denne Ordning, og det ligger jo ogsaa saa overordentlig nær, at Enhver, synes det mig, maa kunne sige sig selv, at den Ordning, som er given i Loven af 4de April 1855, ikke blot har borgerlig, men ogsaa kirkelig Character. Det er i høieste Grad et kirkeligt Organisationsspørgsmaal, og forlader man det Grundprincip, der er gjenneført i Loven af 4de April 1855, saa kommer man ind paa en kirkelig Tilstand, om hvilken jeg aldeles ikke veed, hvorvidt den kan kaldes en folkekirkelig Tilstand. Lad os ikke glemme, mine Herrer! at ved alle disse Spørgsmaal have vi væsentlig med Spørgsmaal om Folketirkens indre Tilstand og Forsatning at gjøre; lad os erindre, at der her er en Modfætning imellem en mere folkekirkelig og en mere individualitetskirkelig Opfattelse — lad mig bruge dette Ord, någet flere af de ærede Medlemmer maaskee ville ansee det for kunstigt. Der er Spørgsmaal om, hvorvidt man for Alvor skal tage Hensyn til Folketirkens eller blot skal tage Hensyn til enkelte Kirkemedlemmers Interesse. Nu siger jeg ligefrem: Grundloven har villet en Folke-

kirke, og Grundloven fordrer af os og paa-lægger os, at vi skulle understøtte Folketirken, og om Følgen end deraf maatte blive, at nogle enkelte Individier i Folketirken ikke kunde faae ethvert Forlangende fyldestgjort, ikke kunde faae ethvert Ønske opfyldt, er det dog ikke nogen afgjørende Indvending imod en folkekirkelig Ordning, thi der gives ikke den Samfundstilstand, hvor Enhver kan faae alle sine Ønsker opfyldte; det er en ligefrem Umulighed; det er ikke en tilstrækkelig Grund til at forlange Forandring i en Samfundsordning, at Nogle, hvis Forandring ikke skeer, ikke kunne faae deres Ønsker tilfredsstillede. Den, der stiller sig den Opgave at tilfredsstille Alles Ønsker, kommer altid tilfort. Der er efter min fulde Overbeviisning megen Misforstaaelse tilstede paa dette Omraade, og jeg beder netop de Mænd, som have en varm Følelse for dansk Folkelighed, ret indstændigt at overveie, om de ikke ere i indre Strid med sig selv, naar netop de arbejde paa Folketirkens Opøsning, thi det er det, de gjøre ved sige Forslag. Der er en naturlig Sammenhæng imellem Spørgsmaalet om Folkets Ordning i Staten og Spørgsmaalet om en Folketirke. De, der ingen Interesse have for et Folk i Staten, ere naturligviis ligegyldige for en Folketirke; men de Mænd, som have Interesse for en folkelig Ordning i Staten, maae ogsaa erindre, hvilken Betydning det har, om der er en Folketirke, og hvis de erkjende Folketirkens Betydning, da maae de erindre, at Folketirkens Existens har sine Krav og Betingelser; man kommer i Strid med sig selv, naar man vil være folkelig i Staten, men derimod kun seer paa Individet i Kirken. I det Enkelte kan der naturligviis være mange Spørgsmaal, hvorom der under samme Grundanskuelse kan være forskellige Anstuelser; men det almindelige Synspunkt, at Rigsdagen er pligtig til at understøtte Folketirken, troer jeg bør være det ledende ved Behandlingen af en Sag som denne. Det gaar ikke heller an at ville bortvise det Heilighedspræg, hvorom den høikerede